

The logo for Orkla Finans equity. It features a grey triangle pointing right above the text "Orkla Finans" in white. Below that, the word "equity" is written in a large, bold, orange font. The background of the entire page is a photograph of a dam with water cascading over it, with a bright sun in the sky creating a lens flare effect.

Orkla Finans
equity

Nr. 1 2008 | 2. Årg.

TEMA: ENERGI

Klart for global energihandel

AKTUELT:

Audun Bø: «Balanserte porteføljer er viktigere enn noensinne»

KÅRE VALEBROKK:

«Ordet hedge står i min utmerkede ord-bok oversatt til hekk, gjerde eller mur, altså noe å gjemme seg bak.»

DET H A N D L E R O M B A L A N S E

Decoupling: Kina som drivkraft i verdensøkonomien

Hypotesen om «decoupling», er populær. Den går ut på at amerikansk økonomi nå betyr mindre i det globale bildet enn tidligere. Med rekordstor vekst og økende handel betyr Kina stadig mer. Raske økning i privat konsum i Kina, mer midler til offentlig forbruk, en sterkere valuta, samt muligheter for en lavere rente, kan bidra til ytterligere å gjøre Midtens Rike til en pådriver i verdensøkonomien i årene fremover.

Kommentar:

ARNE JON ISACHSEN

Professor ved Handelshøyskolen BI, Institutt for samfunnsøkonomi og direktør ved The Centre for Monetary Economics (CME), et uavhengig og privat-finansiert forskningscenter tilknyttet BI.

Den 1. oktober 1949 kunne Mao med stolthet erklære opprettelsen av Folkerepublikken Kina. Til tross for en hungersnød som krevde 30 millioner liv, og en Kulturrevolusjon der Kina gikk helt i stå, er Mao fremdeles helten i Kina. På slutten av 1970-tallet kunne Deng Xiaoping, som gikk seirende ut maktkampen etter formann Maos død, starte den økonomiske opphengingsprosessen landet fremdeles er inne i.

Midtens Rike har åpnet seg mot resten av verden. Og snudd opp ned på saker og ting, både hjemme og ute. Tenk bare på alt det vi nå får for en billig penge med merkelappen «Made in China» på. I kampen mot inflasjon har sentralbanker verden rundt fått god drahjelp fra stadig billigere kinesisk import.

Med en gjennomsnittlig årlig produk-

tivitetsvekst i industrien på fenomenale 20 prosent i perioden 1995-2004 har det blitt rom for skikkelig reallønnsvekst og økte overskudd, til tross for stadig lavere priser. Intensiteten i restruktureringen av statseide foretak i denne perioden – der millioner av arbeidsplasser gikk tapt – kan vi vanskelig forestille oss.

Eksporsten derimot vokser kraftig. Og det til tross for stadig sterkere valuta og bortfall av ulike støtteordninger. For enkelte stålprodukter har man sågar gått så langt som å legge på egne eksportavgifter. Etter påtrykk fra myndigheter i andre land som anklager Kina for dumping.

Veksten i Kinas handelsoverskudd kan ikke fortsette. Til det er det for mange uløste oppgaver hjemme. I tillegg kommer den motviljen andre land har mot stadig å skulle kjøpe mer fra Kina enn de selv selger. Den innenlandske etterspørselen må opp – primært ved privat konsum som i dag utgjør kun 40 prosent av BNP. Men det offentlige vil også øke sine utgifter. Med økte statlige midler til ulike velferdsgoder som skole, helse og pensjon vil den jevne kineser kunne slappe litt av på egen sparing, og det private konsumet tar seg ytterligere opp.

Et eget kapittel er de enorme forurensningene som Kina har tillatt – i vekstens navn. «The river runs black» er den talende tittel på en skremmende bok. Store oppgaver venter med sikte på et renere miljø.

I ti år frem til juli 2005 kostet en amerikansk dollar 8,28 yuan. Nå er prisen under 7,40 yuan. En sterkere yuan gjør importen billigere. Men en for raske styrking av valutaen vil kunne ramme næringslivet for hardt. Og kinesiske bønder vil kunne få problemer med å selge sine varer til lønnsomme priser. En styrking av yuanen må ikke gå på bekostning av stabiliteten i det kinesiske samfunn. En gradvis og kon-

trollert utvikling vil myndighetene ha. På alle områder.

Men lar valutakursen seg styre da? Ja, så lenge myndighetene holder fast på sin politikk om kontroll på kapitalbevegelsene kan de både ha en egen rente og en styrt utvikling av dollarkursen.

Når euroen svinger mot dollaren, innebærer stø dollarkurs en svingende eurokurs. Mens kineserne måtte betale 10 yuan for euroen sommeren 2005 er prisen nå nær 11 yuan. Det gjør det lettere for Kina å selge sine varer i Europa. EU har nå tatt over som det største eksportmarked for kinesiske varer og tjenester. Som i USA er et stadig voksende underskudd i handelen med Kina nå blitt et hett tema også i EU.

For å dempe presset i den innenlandske økonomien har Peoples Bank of China, landets sentralbank, satt opp renten fem ganger i år. Men en tiltakende inflasjon gjør likevel at vanlige bankinnskudd har negativ realrente. Sterkere konkurranse bankene imellom, bl.a. ved at utenlandske banker er gått inn på eiersiden som «Strategiske Partnere» i store, statseide banker, vil trolig bidra til skarpere konkurranse og mindre fete rentemarginer.

Krisen i det amerikanske boligmarkedet, med de tilhørende problemene for mange finansinstitusjoner, kan føre til nedgangstider i USA. For Kina trenger ikke dette bety så mye. Andre land kan ta over noe av eksporten som ellers ville gått til Amerika. Og kanskje viktigere, det er rom for betydelig vekst i innenlandsk etterspørsel. Med solide offentlige finanser og med stadig bedre evne til å samle inn skatter og avgifter har myndighetene i Midtens Rike en finanspolitisk handlefrihet USA, Japan og flere store EU-land kan misunne dem. Dessuten har Kina god anledning til å stimulere innenlandsk etterspørsel gjennom lavere rente.